

۲۰۱۶/۱/۱۲

سرلوح مرادزی

ایا ترمپ به د ۲۱ می پیری غوښتنو سره همغږي وکړي؟

په ټولټاکنو کې د امریکا د نوي ولسمشر ټوګه د ډونالد ترامپ ناڅاپه بری، که یوخوا د امریکایانو د پاموړیو برخه او همدارنگه نړی گوته په غاښ او حیرانه کړه، خو بلخوا یې په امریکا او نړی کې د یوې نوې دیپلوماسی او چلند هیله له خانه سره راوټوکوله.

که څه هم مخکې له وخته ده چې وویل شي د امریکا په بهرني سیاست کې به د کرکیچ سیمو د زیږولو د چلند پرځای چې له ډېر پخوا راهیسې د هغه هېواد د سیاست یوه دود ګرځېدلې یا د نړیوالې سولې، امنیت او همداراز د هېوادو ترمنځ په اړیکو کې د زور، شخړې او جګړې پرځای د سمپوهاوي او اقتصادي سیالی منلې پالیسی ته مخ راوګرځول شي.

د ۲۱ می پیری له پیل سره سم امریکا چې د نړیوالې دوهمې جګړې څخه وروسته، تازه د سړې جګړې له ډګره بریالی راوتې وه او د نړی یوازینی زبرځواک ګڼل کېده، د نړیوالو هیلو په خلاف یې په افغانستان، عراق، لیبیا، سوریه، یمن او ځینو نورو سیمو کې کرکیچ او جګړې ته لمن ووهله او له پخوا زیاته په دې اند شوه چې دا ځل د نړیوالې ستړې جګړې له پېښېدو پرته، د نويو کرکیچنو سیمو په زیږولو او د سیمه یزه جګړو په مټ کولای شي، خپل واک پر نړی ومني او ټوله نړی له ګیرګون او مقاومت پرته فتح کړي!

د ۲۱ می پیری د پیل امریکایي ولسمشر (زوی جورج بوش) تر دې بریده مخکې لار چې نړی یې په دوه برخو سره وویشله: یا باید نړی د بوش په مشرۍ له امریکا سره وي او یا باید د امریکا دښمنۍ او مقابلي ته ځان چمتو کړي.

له جورج بوش وروسته د بارک اوباما په مشرۍ چې نن سبا یې د واکمنۍ ۸ کلونه پوره کیري امریکایي دیموکراتانو هم د بوش زړې پالیسی ته مخه کړه، د کرکیچ په زیږولو سیمو کې یې نه یوازې کرکیچ مهار نکړ، بلکې په ځینو برخو کې یې کرکیچ ته نوي ابعاد ورکړل او نړی یې د لای بی امنی او جګړې ګرنگ ته ورشپوه کړه. څو ورځې مخکې یو خبریال له ولسمشر بارک اوباما څخه هغه ته د نوبل د سولې جایزې د دلیل پوښتنه وکړه، په ځواب کې نوموړی (اوباما) وویل، چې زه هم نپوهیږم چې دا جایزه یې ولې ماته راکړه!

ریښتیا هم پوښتنه دا ده کومه سوله، چیرې ده سوله، د سولې په اړه د امریکا ځای چیری او دریځ څه دی او اوباما ته ولې د سولې د نوبل جایزه؟

د امریکایي دیموکراتانو په واکمنۍ کې د القاعده، طالبانو او نورو ترهګرو سربېره داعش هم لومړی په عراق، وروسته په سوریه او اوس په افغانستان کې سر راښکار کړ. په ټولو هغه سیمو کې چې نوموړي ترهګر فعالیت کوي، امریکا هلته پراخ شتون لري. سړی په اسانه پوهېدلای شي چې ترهګر او امریکا سره یوځای او ګډ اوسیري. د ترهګرو شتون امریکا ته اړتیا لري او امریکا بیا د ترهګرو په شتون کې د سیمې په هېوادو کې ځای پرځای کیري.

بېځایه نه ده هیلیري کلینټن چې په ټاکنو کې یې ماته وخوړه څو ځلي اعتراف کړی چې امریکا، مجاهدین او طالبان افغانستان ته د بربادۍ لپاره پر غاړه ورواچول. همدارنگه دا چې ډونالد ترامپ په ټاکنیز کمپاین کې وایی داعش د هیلیري کلینټن او ولسمشر اوباما لخوا رامنځته شوي ډله ده، ریښتیا وایی او له یوه ځایه سرچینه اخلي.

افغانستان کې د ترهګرو په اړه هم له جورج بوش سربېره اوباما او دیموکراتانو درواغ ویل. د ترهګرو ځالي په پاکستان کې دي، خو امریکایانو هغه د افغانستان په کوڅو او ډېرو کې لټول. د دیموکراتانو په تېره ۸ کلنه واکمنۍ کې نه یوازې ترهګر ونه ټکول شول، بلکې له پخوانه زیات پیاوړي شول او د فعالیت سیمه یې نوره هم پراخه شوه. په پاکستان او افغانستان کې د ترهګرو په وړاندې جګړه یو درواغجن شعار وو او د سیمې ولسونو هیڅکله پرې باور ونکړ. نن هم افغانان په دې اړه امریکایانو ته د شک په سترګه ګوري او د هغو په ژمنو ډاډمن نه دي.

بلخوا هغه ځاني تلفات او مالي زیان چې په تېرو ۱۵ کلونو کې امریکایانو ته د ترهګرو په نوم جګړه کې اوښتی، امریکایي واکمنان یې خپل ولس ته سپیناوي نه شي کولای او په دې اړه هم د واکمنانو زړه پالیسي امریکایي ولس ته د منلو وړ نه ده.

د پاڼو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼه: دلیکنې د لیکنيزې بڼې پاڼوالی د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ

په ټولټاکنو کې امریکایي ولس هیلري کلینټن او ډیموکراتان ځکه استغفر اغ کړل چې هغوی په عمل کې د سړي جگړې د مهال پالیسي مخته وړله.

که څه هم د ډونالډ ټرامپ بهرنی پالیسي لا روښانه نه ده او په اړه یې شکونه په خپل ځای پاتې دي، خو د هغه په ټاکنیز کمپاین کې د بهرنی پالیسي یوه اصلي کړۍ په گوته کېږي چې هیله ورته کېدای شي. ټرامپ وايي چې په بهرنی پالیسي کې به د زور او پوځي مخامختیا پر ځای معاملي او تفاهم ته ځای ورکړي. نوموړی وايي چې خپله یو ښه مرکچي دی.

د هېوادو ترمنځ تفاهم او د گټورو متقابلو اړیکو بسیا او پراختیا هغه څه دی چې ۲۱ مه پېړۍ یې د هېوادو او حکومتونو له مشرانو او سیاستوالو غواړي. ۲۱ مه پېړۍ هغه سیاستوال او مشران شاته پرېږدي چې نه شي کولای او یا نه غواړي د وخت له بهیر سره همگام شي.

ډونالډ ټرامپ ته هم له دې گوته کتل کېږي. کله چې ډبرکي چوپو امریکایانو هیلیري کلینټن ته د هغې د تکراري او درواغجنو ژمنو په لامل شا کړه، له ټرامپه د نویو سیاستونو چې د وخت غوښتنه ده تمه لري. امریکایان نه یوازې په کورني سیاست کې بدلون غواړي، بلکې په بهرنی پالیسي کې چې د لگښت دروند پېټی یې پر اوږو وړي، بیخچن تغییر غواړي.

که ټرامپ په افغانستان کې هم د ترهگرو په وړاندې د پنجاب له عینکو پالیسي وکاروي چې ډیموکراتانو چلوله، د افغانانو له سخت غبرگون سره به مخ شي. افغانان له نوي ولسمشر ډونالډ ټرامپ څخه غواړي چې د ترهگرو او د هغه د اصلي ټاټوبي پاکستان په وړاندې غوڅه تگلار خپله کړي. داسې نه شي کېدای چې د ترهگرو قرباني افغانستان او د ترهگرو حامی پاکستان دې بیا هم امریکا یو شان په لاس کې ونیسي.

پای

د پانوی شمېره: له 2 تر 2

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزې ښې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ